

16 Απριλίου 2017

Η σχέση μας με το Χριστό: Αίσθηση Ανάστασης και Ευχαριστίας

Ορθοδοξία / Σοφία και Λόγος

Ηρακλής Αθ. Φίλιος, Βαλκανιολόγος- Θεολόγος, Κληρικός της Ι.Μ. Σταγών & Μετεώρων

ΑΝΑΣΤΑΣΕΩΣ ΑΙΣΘΗΣΙΣ

ΦΥΣΕΩΣ ΘΕΑΝΘΡΩΠΙΝΗΣ - ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΑΚΩΣ ΕΝΕΡΓΟΥΜΕΝΗΣ.

*Για τη φωτοδοσία της, που
έκανε το*

σκότος μέσα μου να λάμψει ως μεσημβρία

Μόνο το παραλήρημα ενός αθεϊστή θα ήταν ικανό να διακόψει τη συγκέντρωση του νου στο βάθος της ανέκφραστης μη κατανοουμένης, βιωμένης δε αισθήσεως του μυστηρίου. Νομίζω πως είναι η πλέον αρμόζουσα λέξη μιας και δεν σχετίζει την αναφορά της με πράγματα και συμβεβηκότα που δεν συναντούνται στο πρόσωπο του Θεανθρώπου κατά Ιωάννη Δαμασκηνό.

Μπορεί να είναι ψηλά το μέρος της σταύρωσης, μπορεί να έχει πολύ πόνο και το βάδισμα και η σταύρωση, όμως «ἀναλαμβάνω τό ρήμα, ἵνα στήσω το νόημα» κατά χρυσοστομικό λόγο. *Νόημα νοημάτων, ἀρρητων συνάμα δε εκφραζομένων λεκτικώς και βιωματικώς συν - αισθημάτων, εξ' αισθήσεως θεανθρωπίνης, ομολογῶ ενεργουμένης μονοφυσικῶς τῷ τρόπῳ, ἥτοι ως ευχαριστίας «εξεμπλάριον αγάπης» κατά Ιγνάτιο Θεοφόρο. Και ἴσως εἶναι μία ἀκόμη μονοφυσικὴ ἀποκάλυψη του ἀνέκφραστου ωραίου στην πνευματικότητα που γεννάται στο μυστήριο της ἀθανασίας. Δογματικῶς ο μονοφυσικὸς τρόπος ἀπέρριψε το μυστήριο, ἀφού δεν εἶδε τον Υἱὸ και Λόγο του Θεοῦ ως το δεύτερο πρόσωπο της Ἁγίας Τριάδος ἀλλὰ «βίασε» την υποστατικὴ ἔνωση των φύσεων Του, καταργώντας το μεγαλεῖο της φιλόανθρωπης ἀντίδοσης των ιδιωμάτων.*

Τοιουτοτρόπως ὅταν το μυστήριο νοεῖται δεν εἶναι μυστήριο, ἀρα και μη σωτηριῶδες, επομένως δε και κτιστό σε κάθε σύνολη ἔκφραση αιρετικῶν ἀστοχιῶν, μάλλον δε ἐγωισμῶν. Διότι ο ἐγωισμὸς δεν παραδέχτηκε τη σάρκωση, την Ἀνάσταση, τη θεία χάρη. Ἐν γένει το κατέβασμα του Θεοῦ στη γη. Βλέπετε, οι

άνθρωποι συνήθισαν εκείνοι να πηγαίνουν στον θεό που πιστεύουν. Ο Τριαδικός Θεός, ο άσαρκος μιας παλαιάς συμφωνίας αλλά πλέον «έν δύο φύσεσιν άσυγχύτως, άτρέπτως, άδιαιρέτως, άχωρίστως, γνωριζόμενος» γνωρίζεται. Κατά Καβάσιλα «έν αίνίγματι» και «έν εσόπτρω» Ο «Deus secretus» πλέον είναι ο «Deus publicus» σύμφωνα με τον ιερό Αυγουστίνο. Και γνωρίζεται όχι νοητικώς αλλά ευχαριστιακώς.

Το ολίσθημα της Δύσης διαχέεται στα κείμενα των Nietzsche, Schopenhauer που με στηλιτευτικό λόγο κάνουν το γερμανικό προτεσταντικό πνεύμα να απολογηθεί για την απώλεια του συσχετισμού με τον Θεό, της κοινωνίας του ανθρώπου με τον υπεράνω εμού, ο Οποίος δεν ασφαρίζει την ύπαρξη Του εντός των ορίων της βεβαιότητας που Του παρέχει η φύση των προσώπων, αλλά κατεβαίνει στη γη για να ανεβάσει τον άνθρωπο. Και δεν είναι μόνο το αίμα Του που λυτρώνει τον πεσμένο και ξεχασμένο άγνωστο, αλλά το ευχαριστιακό γίγνεσθαι στο πνευματικό απόρρητο τῆ φύσει, αλλά την ίδια στιγμή γνωριζόμενο ως αίσθηση ευχαριστιακής μετοχής στο Σώμα και Αίμα.

Στη ιστορία της Οικονομίας συναντάται μία υπέροχη συνέχεια. Ουδέποτε μία μονομέρεια, ένας εγκλωβισμός και φυσικά ένας ηθικός καθωσπρεπισμός. Αυτή η χωροχρονική αντίληψη του άπειρου και της ακατάληπτης δόξας που φέρεται να οριοθετείται γύρω από μία αγία Τράπεζα, φανερώνει το αχώρητο της σε ένα φυσικό και οντολογικό χώρο. Όσο κι αν επιχειρείται να τυπωθεί με γράμματα η αντίληψη αυτή αφενός μεν δεν ερμηνεύεται ικανοποιητικώς, αφετέρου δε δεν γνωρίζεται νοητικώς. Έχουμε να κάνουμε με την αναίρεση της πλήρωσης ενός χώρου, της ταύτισης με τη στιγμή ενός χρόνου και τη βίωση του ανεκπλήρωτου, αυτής της ανικανοποίητης διαστροφικής ματαιότητας που κυοφορεί την αγωνία του ανθρώπου να βουτήξει εκεί που δεν μπορεί να γεμίσει.

Πάραυτα έρχεται ο Μάξιμος Ομολογητής και με το τρίπτυχο του σημειώνει το επέκεινα της ευχαριστιακής εμπειρίας ως «σκιά-εικόνα-αλήθεια», μυσταγωγώντας αναστημένο Χριστό στην ολότητα του διφυούς - κατά Γρηγόριο Νύσση - ανθρωπίνου προσώπου. Θα μας πει λοιπόν ο Μάξιμος πως «σκιά τά τῆς Παλαιᾶς, εἰκῶν τά τῆς Νέας Διαθήκης• αλήθεια ἢ τῶν μελλόντων κατάστασις». Κι αν το χωρίο αυτό δείχνει να κινείται σε πλατωνική ατμόσφαιρα (η αντίληψη για τους όρους «εικόνα, «αλήθεια») εντούτοις η έκπληξη έρχεται στο τέλος. Στην «κατάσταση των μελλόντων» που είναι τα αληθή τελούμενα της συνάξεως όπως θα πει ο Μάξιμος και τα οποία δεν σχετίζονται με την «πλατωνικού τύπου ιδεατή πραγματικότητα, αλλά σε μια πραγματικότητα του μέλλοντος, στη μέλλουσα Βασιλεία» καταπώς σημειώνει ο Γέρων Περγάμου Ιωάννης Ζηζιούλας.

Η ασκητική της αγάπης την οποία ο άνθρωπος αγνοεί έγκειται στην αναγνώριση

του άλλου όπως ο εαυτός μου. Αυτός ο άλλος είναι ο Χριστός. Η σχέση μου με τον άλλον περνάει μέσα από τον Χριστό, όπως και η σχέση μου με τον Χριστό περνάει μέσα από τον άλλον. Η κοινωνία λοιπόν αυτή της σχέσης, του συσχετισμού μου στο πρόσωπο του Χριστού δεν είναι λογική αναγκαιότητα αλλά βιωματική ύπαρξη της πεπτωκυίας φύσης στο αχώρητο μυστήριο του σεσαρκωμένου Λόγου που πλέον τρώγεται και πίνεται «*εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν καί εἰς ζωὴν αἰώνιον*». Αυτή η αναστάσιμη αίσθηση ενεργεί ευχαριστιακά. Σαν την πανήγυρη που θα στηθεί μέσα στους ιερούς ναούς λίγο μετά τα μεσάνυχτα του Μ. Σαββάτου!

<http://bit.ly/2poDsLb>